

ПОЛИТИЧЕСКИЯТ ПРЕХОД В БЪЛГАРИЯ В КОНТЕКСТА НА СЪВРЕМЕННИТЕ ПОЛИТИЧЕСКИ ДОКТРИНИ

Тошко Кръстев¹

Докладът е опит за дешифриране на подпластовете на българския партиен живот след 1989 г., декларативно /ergo функционално/ изразен в партийно – политически платформи и програми. Център на тежестта е специфичното за държава в преход отношение на гражданството към политики и законодателство. Статията представя вижданията на автора за реалните процеси, фактори и бъдещи перспективи при развитието на публичните и политическите идеологии като средство за комуникиране на политики. В качеството си на идеен продукт, политическата партия предлага решения за управление, винаги /поне вербално/ визирайки човешкото групово и персонално битуване. Всички общества в преход се намират в социални кризи, степента на които зависи от общественото възприятие за промени. Една от целите на документите на политическите партии е заявяването на намерения за упражняване на действия на власт или реализиране на опозиционни намерения, което в ситуация на социална криза означава да се покажат пътищата за преодоляването ѝ и постигане на устойчивост в развитието.

Ключови думи: български партиен живот, политически преход, съвременни доктрини

Платформите, програмите и лозунгите на партиите в България са важна форма на ръководство и оперативно участие. В „стълбата“ те са „земни“ нива на обозначения и представителства на идеологии и доктрини, постоянна цел на политическите партии и обществена съпричастност. Чрез

¹ Тошко Кръстев – докторант в Института за изследване на общества и знанието – БАН

Адрес за контакти: t.krastev@mail.bg

документи и практики те се стараят да комбинират базови интереси на потенциални симпатизанти, да предпазват от съмнения, противоречия или вътрешни съперничества. При междупартийната конкуренция свободата за организация, пропаганда и политическо участие следва да е в предела на естественото право, т.е. да респектира аналогични свободи и права на конкурента. Нарушенията възбуждат конфликти, стълкновения и ексцесии, компрометират изконната мисия на партиите. Акцентиранията условия и целите са принципни; процесуално се отклоняват по целесъобразност. В трайните партийни интереси влиза формиране и рекрутиране на компетентни и лоялни елити, канализиране исканията на населението и също да се *промотира и стабилизира избран политико – обществен модел*. Действията са съпътствани от личен и корпоративен егоизъм. Белег за устойчивост на партийна система е способността ѝ да балансира и управлява колизии в законови рамки.

Направеният анализ и сравнение на политическите платформи на български партии показва недостатъчно ангажиране с проблемите за излизането от социалната криза, като по-скоро отразяват общите завоевания на демокрацията в различните ѝ аспекти – либерален, консервативен и социалистически в техните традиционни форми.

Те са фундаментални изконни ценности и база за приложни наблюдения и проучвания в полза на текущата политика. **В основата на политиката е целесъобразността; действията към общо благополучие не «робуват» на философска и фактическа истина (Арент, 1992).**

Структурно-функционален проблем за България са преждевременната ѝ «зрялост», удовлетворението от «съответна гражданска форма за своя бит», пасивното съзерцание на *semperidem* /винаги едно и също/. Къде да търсим кълнове и корени на липса на енергия?

Първият срив след 1944 г. отклонява България от шанс за прозападна адаптация. Животът става безкрайна неизменност. **Но преходът след 1989 г.**, с мисия да възстанови естествена екзистенциална среда, **на практика** прекъсва дълбоки навици, органични на старинната комуналност. **Второто прекъсване** на българското развитие след 1989 г. е по-болезнено. След 1944 г. миналото се отхвърля с ориенталски критерии, в края на 80-те години подреденият тотално контролиран живот е преценен за варварска форма. **Проблемът след 1989 г. е, че промяната е провокирана от екогенни движения, както и по-рано.** Българската политическа емиграция в свободния свят е без влияние, в България глобализацията трудно се асимилира. Настъпват вегетация и депресивност, няма осъзнати критерии. Следва духовна безпътица. Стартират мъчителни опити за адаптация и обновена идентичност. Спорадични плодоносни резултати се постигат, но елитът е маргинален. Почти четвърт век **политическите партии не намират автентичност.**

Причината е, че двата национални стреса през XX в. поддържат тежки психически поражения. След 1944 г. българската общественост е подвластна на „религия“, която е силова, диктува изкуствена идентичност и неестествени /дори за българското минало/ жизнени форми. **Вторият ра-**